

Чурапчыга күн тахсар !

САХА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

12+

2016 сыл
Атырдьах
ыйын
20
күнэ
СУБУОТА
№ 89
(11256)

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

22 августа - ДЕНЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФЛАГА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Трехцветный Российский флаг.
Каждый цвет - для всех нас
так.
Есть на флаге красный цвет,
Героизм он согрет.
Стойкость, жертвенность,
опыт -
Смысл такого цвета флага.
Синий цвет на флаге - вер-
ность,
Твердость духа, неизмен-
ность,
Доброта, простосердечье,
Что людьми ценится вечно.
Белый - это чистота,
Благородство, высота.
Светлых Ангелов привет
Означает белый цвет.
Трехцветный Российский флаг.
Многоценен этот шаг!
Е. КУЧАРСКАЯ

ПРАЗДНОВАНИЕ ДНЯ ФЛАГА

В 2007 году впервые широко отмечен День Государственного Флага Российской Федерации. Провели следующие праздни-
чные мероприятия:

Полуденный выстрел с Нарышкина бастиона Петропавловской крепости совер-
шили петербуржцы разных поколений. Все
участники праздника получили ленты, гал-
стуки, флажки с государственной символи-
кой России.

Впервые в истории крепости на бастионе
торжественно поднят государственный три-
колор.

В том году в Москве при праздновании
Дня Флага на грешном канале был поднят
самый большой триколор — 380 кв. м и

весом 25 кг. А в Сочи выше всех в России
поднят триколор весом 75 кг и площадью 70
кв. м.

В 2008 году в Ульяновске состоялось тор-
жественное шествие от монумента 30-летия
победы до площади 100-летия со дня рожде-
ния Ленина. Главный фигурант шествия —
30-метровый триколор. Кроме того, в
шествии принимали активисты различных
политических партий.

В Новосибирске 22 августа 2009 года на
площади Ленина (главной площади города)
состоялось торжественное создание триколо-
ра. Одежды в белый, синий, красный цвета
люди выстроились и образовали триколор.

Кунду доҕоттор! СӨ Спорка министэристибэ- тин уонна Олимпийскай эбэһитин ааттарыттан Физкультурник күнүнэ төлөннөөх эбэрдэһитин тирдэһин!

Сыллата атырдьах ыйын хас иккис субуотатыгар
биһиги бу күнү бэлэстиибит. Физкультурник күнэ араас
саастаах, идэлээх, спорду, физическай культураны уонна
чол ологу таптыыр дьону түмэр, сомоҕолуур. Биһылгы
бырааһыннык республикага V-с норуоттар икки
ардыларынааҕы „Азия оҕолоро“ спортивнай оонньуулар
уонна Рио-де-Жанейрога XXXI-с Олимпиайскай оонньуулар
ытыллар сылларыгар тэриллэр. Бу күнүбүзгэ биһиги бары
куурэн, иһийэн азорон чулуу спортсменнарбыт
тустарыгар налдыабыт. Күһү аймах саамай улахан
күрэхтэһиһилэригэр тыттар дьоммут биһиэхэ үтүө
холобурунан буолаллар.

Нэһилиэнньэ бары араакатыгар араас саастаах дьон
спордунааҕы дьарыктанарыгар тэһийбитэ кэрэхсэбиллээх.
Ону киһи куоракка спортивнай комплекстар,
сарсыардатын сүүрүүччүлөр, скандинавскай хаамыынан
дьарыктанарыгар, фитнес уонна кроссфит
сүүрүүччүлөрү элбэһиттэрэ да туйгулуур. Маныаха
физкультура уонна спорт үлэһиттэрин, тренердэр, препо-
давательлар, спорт энтузиастарын уонна
пропагандистарын өкөлөрө улахан. Кинилэр
туруорсууларынан уонна күүстээх бааларынан бу күн
ытыллар бары тэрээһиннэр үрдүк таһымга
баралларыгар, спортивнай бырааһынныктан дьон-сэргэ
үрдүк үөрүүнү, сана күһү эрэли ыларыгар, инникитин
үрдүк көрдөрүүлэри ситиһиһигэр эрэнэбин.

Ис сүрэхпиттэн физкультурнаастары, спорт эйгэтин
бары үлэһиттэрин, спортсменнэри, спорт бэтэрээннэрин
эбэрдэтээн туран, өссө да спортивнай ситиһиһилэри, санаа
кууһун уонна туйгуу наставыйаһыннары баҕарабын!

Михаил Дмитриевич ГУЛЯЕВ,
СӨ Спорка министрэ.

СИА сонуннара

ОЛОХТООХ БЫЛААС ТУГУНАН ДЬАРЫКТАНАР

Билгэрин курдук, Егор Борисов Саха сириг
баһылыгынан 2010 сыл бэс ыйын 17 күнүгэр
анаммыта. Ол күмтэн ыла сарын сарыыта ойдохон,
Ил Дарханы кытта биһиги бырабылталыстыбабыт
бэрэстэстэхтэ. Пилина Даникова үлэһит. Ол күм-
тэн ыла элбэх араас хабааннаах собуулалар буолан
аастылар. Улахан уонна кыра, үчүгэй да уонна соҕо-
то суох да. Бу тухары бырабылталыстыба бэйэтин
сүрүн соругун толорор — Саха сиригэр олох-дьаһах
таһыммын үрдэтти. Сана оҕуоланы тутарга,
кыһалҕалаахтары ойүүргэ, дьонго кыбаргыһара
эбэтэр сана дьыл тутталларыгар көмөлөһөргө — эко-
номиканы сайыннарарыаха наада.

ТУОХ ОНОҕУЛУУНА?

Саха сириг биллэргэ историятыгар соҕоҕо суох юм
баара, бары санылыларынан, АЛРОСАны кытта
быраһаайдылар юм кэлбиг курдукта. Бу түгүн Арасыйыа
бырабылталыстыбата алмаастаах гитаны толору
приватизациялар туһунан быһарыны ылыммытын
күнү буолбута.

Егор Борисов, биһиги бырабылталыстыбабыт чин-
эллэрэ уонна хампааньна менеджмент дойдуну салалттын
ылыммытыбыт быһарыны уларыттарыгар ойдотон,
быһааран, дакаастан биэрэллэрингэр сыл барбыта.
Түмүгэр Арасыйыа уонна Саха сириг бырабылталы-
стыбалара АЛРОСА 25% акциятын бэйэс хаалларар
туһунан Акционернай сөбүлэһин түһэрсүлүбүтэ.
Санатан эттэххэ, алмазнай провинция улуустарын бэс
биллэһиттэр эбии 8% акция баар. Онон АЛРОСАга госу-
дарственай холуоруол санылан хаалбыта.

Маны ситиһэргэ элбэстини ылыммыт дьон тоһо сыра-
та-сылбага, доруобуйа, ныйэрбэтэ бараммытын ким да
билбэт. Ол түмүгэр агардаас 2015 сыллаахха АЛРОСА
налоговай төлөбүрүнэн 38,5 млрд. солкуобайы
өрөспүүбүлүкэбиз уонна олохтоох бюджетка
кылларбыт. Салала 29,6 тыһ. күһү үлэһит, кинилэр
ортоку хамнастара 108,1 тыһ. солк. тэннэлэр.

Саха сириг чобун промышленноһун кытта
субэстээх эмэ интэриһинэй түгүннөр буолбуттара.
Элбэҕааҕы таас чохтон, торфаттан ыһыллар кылааннах
оттугу (кокс) туһааа киллэрэргэ дойдуну кырата иккэн төгүл
быһаарына сылдьыбыта. Бастаахы холонор көрүү
табыллыбата. Миллиардынан солкуобай тыйыс сиргэ
соннук хаалбыта. 2010 сыл от ыйыгар Егор Борисов
Нерюнгрига Арасыйыа бырабылталыстыбатын
оччотооҕу вице-премьерин Игорь Сечини адалбыта. Ол
күмтэн ыла бырайыак иккэс тыһылыммыта. Бүгүгүнү
күнгэ Элбэҕааҕы таас чох хаһыта куруутун финансо-
вай проблемалартан таһа сатыр «Мечел» хампааньна
саамай «миннигэс» астыа.

2015 сылга өрөспүүбүлүкэбиз 15,2 тонна чох
хостоммута, бу 2009 сыллааҕы көрдөрүүттэн 2,1
төгүлүгүн үрдүк. Ааспыт сылга чох хостомчулар нолуок
төлөөн 2,6 млрд. солкуобайы государственай уонна
олохтоох бюджетка кыллардылар, бу 2009 сыллааҕы
көрдөрүүттэн 17 төгүл үрдүк.

Өрөспүүбүлүкэбиз көмүс хостомчу кытта
субэстээх оҕуруулары, бука, көмүһү хостомчулар
бэйэлэрэ эрэ билэн эрдэхтэрэ буолуо. Ону даҕаны
тустаах бэйэһигэр эрэ сыһыаннааҕы биэр буолуохтаах.
Маныаха оҕуруулартан биридэстэрэ маныаха
Оймякон улуутар кыһыл уонна үрүг көмүстөрүнөн
апырыт Тарытааҕы рудалаах баһыла баар. Маныаха
баар хостонор баай суолтатын кыһыл уонна үрүг
көмүстээх сирдэри хостуурга көтүл ылыт сир
аһынааҕы баайы хостомчулар ахсааннарыттан да
сыаннаахха сөт: «Тарытааҕы зонотурунай хампа-
аньна», ООО «Богуславец», «ГеоПромайнинг» хампа-
аньна, «Западная» ГРК, ООО «Гео Саха», ООО «Литос»,
ООО «Гастыа» уонна ООО «Янтыр».

Барыта үчүгэй буолуо эбит эрэри, көмүһү хостуур
бары хампааньналар биэр сүрүн кыһалҕалара —
Оймяконго эригээхтик уотунан хааччыны суох. Бу
үгүт элбэһит хампааньналар үрдүк хайалаах хоту
дойду усулуобуйалар биридэһитин бу уустук соругу

кыһай кыһара суох. Маныаха барыларын күүстэрин,
интэриһэрин көтүлүүр, кинилэр ресурсаларын уонна
кыһаарын дьүөрэллэр уонна болуохтору туруорар
күһүннэстүү наада. Атын түгүннэр бу улууска көмүс
хостомчуну сайдыатын туһунан баа санаалар соннук
үтүө баа санааларынан хаалыахтара эбитэ буолуо.

Бу үлэни оччотооҕу Саха сириг бырабылталыстыба-
тын бастаах вице-премьере, биллэһитэ «Анаабыр
алмаастара» ААО генеральнай дириэктэрэ Павел
Мариничев сүкүтэ. Кини сир аһынааҕы баайы
хостомчулары биридэ түмэн, биэр оҕуол тула олордон
тэннэ кытаан үлэһиттэригэр тыһын ыһылларбыта.
Ону кытта тэннэ биэр суолталаах социальнай сорук
сигиһилибитэ — сана ЛЭП-тэн, көмүһү
хостомчулартан ураты, Оймякон улуунун сорох
индустриэстэрэ уотунан хааччылар кыһааммытара.

2015 сыллаахха көмүс хостуур хампааньналар уопсай
5,3 млрд. суумалаах нолуогу төлөбүттэрэ. Салала 9
тыһ. таһа кыһа үлэһит, 2015 сылга ортоку хамнастара
71,6 тыһ. солк. тэннэлэр.

Ныһа, пас комплексын кытта субэстээх эмэ араас
хабааннаах оҕуруулар бааллар. Вячеслав Штыров
туруорсууларга бусулар, ИСТА нымон ситимэ Саха
сириг нөһүө аһыа суоҕа этэ. Ол аага өрөспүүбүлүкэбиз
«нефтянка» дьон санаа суох буолуо этэ.

Кырата суох сыраны уонна үлэһит Егор Борисов
«Сила Сибири» бырайыакка уурбута. Иккэн-үс сыл
аастытын кинэ Ленскэй, Олүөхүмэ, Алдан уонна
Нерюнгри оройуоннарын гаастаһын олоҕо кырыт.

2015 сылга Саха сиригэр 9 541 тыһ. тонна нымон
хостоммута, бу 2009 сылтан 4,5 төгүлүгүн үрдүк
көрдөрүү. Төлөнүлүбүт нолуок 20,3 млрд. солк.
тэннэлэр. Бюджетка нолуок төлөбүттэн
өрөспүүбүлүкэ бырабылталыстыбата түөхсү
туһаммытын хаһыат кэлэр нүөмүрдэригэр ааһыт.

СИА көрө.

Хаймат бэчээкз бэрлллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээкз бэрилпинз: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской холбоуука 19.08.2016 с. офсетка бэчээтатина. Аадырына: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 64907. Хаймат издмалзз устз олтуорунуука, чэллээгз уонна субуотча тахсар.